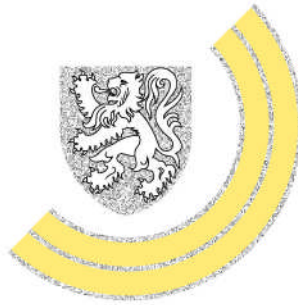

C270 – ECOOND1

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

1 juni 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

VERENIGDE COMMISSIES VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE
EN VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Interpellatie van de heer John Vrancken tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de evaluatie van Innoverend Vlaanderen	1
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het innovatief aanbesteden als onderdeel van het Vlaams innovatiebeleidsplan	7

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey

Interpellatie van de heer John Vrancken tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de evaluatie van Innoverend Vlaanderen

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, deze interpellatie werd al op 10 mei opgesteld en verder aangevuld, om op 18 mei te worden ingediend. Dat was de dag voor de publicatie van uw visienota over de verruiming van het steunbaar innovatietraject.

Ik heb me dus gebaseerd op de aanbeveling van de SERV getiteld 'Naar een strategisch innovatiebeleid in Vlaanderen', die op 16 november 2005 werd geschreven en op 10 mei in deze commissie werd voorgesteld. Toch wil ik nog één en ander in vraag stellen, hoewel uw visienota een bepaalde richting aangeeft en meteen ook deels een antwoord biedt op mijn tweede, vijfde en zesde vraag, die ik hier dus niet zal herhalen. De in 2005 opgeworpen opmerkingen wegen nu, in 2006, toch nog door. Ik heb dan ook bijkomende vragen met betrekking tot deze visienota, waarop u wellicht toch een antwoord zult kunnen formuleren

Verleden jaar, meer bepaald op 18 juni 2005, schreef De Tijd al, onder de titel 'Innoverend Vlaanderen boert achteruit', dat de Vlaamse overheid en bedrijven in 2003 minder in innovatie investeerden dan in 2001. Vlaanderen heeft zich geëngageerd om tegen 2010 3 procent van het BBP aan innovatie te besteden, maar zou dit doel vrijwel niet halen.

De editie 2004-2005 van de VRIND, de Vlaams Regionale Indicatoren, die 434 pagina's beslaat, geeft cijfers die toen het sterkst in het achterhoofd van minister-president Leterme bleven hangen. Mevrouw de minister, u gaf toen toe dat de innovatie-inspanningen van de bedrijven tot dan toe te optimistisch waren ingeschat en u verklaarde in het Vlaams Parlement dat Vlaanderen wellicht de 3-percentnorm niet haalt. Uit diverse recente berichten blijkt dat Vlaanderen het niet goed doet inzake O&O, nochtans een sector waarover reeds boekdelen geschreven zijn.

Het Vlaams regeerakkoord 2004-2009 legt de klemtoon

op innovatie. In dit akkoord wordt ook een correcte uitvoering van het Innovatiepact vooropgesteld. De nodige middelen moeten worden geïnvesteerd in wetenschap en innovatie om de 3-percentnorm, zoals ingeschreven in de Lissabondoelstellingen, te halen. Europa zou tegen 2010 de meest competitieve kennismaatschappij ter wereld moeten worden.

Vlaanderen scoort echter slecht op het vlak van technologische innovatie. Vlaamse bedrijven geven gemiddeld niet meer uit dan ondernemingen uit Slovenië of Portugal. Vlaanderen heeft geen innovatiestructuur, zo luidt het verdict. Op Vlaams niveau werden diverse projecten in verband met O&O gepland en uitgevoerd. Die blijken echter niet in staat het tij te doen keren.

Op 10 mei stelde de SERV zijn synthesesenota voor in deze commissie. De raad ging nogmaals in op zijn aanbeveling 'naar een strategisch innovatiebeleid in Vlaanderen' van 16 november 2005, dat de investeringen in O&O sinds 2001 gedaald zijn en de Lissabonnorm dus niet zal worden gehaald. In deze nota merkte de SERV op dat een aantal versterkende trends maakt dat innovatie meer dan ooit een cruciaal element is geworden. Denken we maar aan de demografische ontwikkelingen, de toenemende globalisering en de kennisintensivering en snelheid van technologische ontwikkelingen. Innovatie moet er mee toe bijdragen dat Vlaanderen zijn status van welvarende regio kan behouden en voor de toekomst verzekeren.

De SERV stelde echter vast dat de dalende trend die vanaf 2001 wordt vastgesteld, vooral toe te schrijven is aan een vermindering van de investeringen in O&O door de privé-sector zelf. Verder zit Vlaanderen in vergelijking met andere landen in de middenmoot wat betreft het aandeel van O&O in het BBP. Dat geldt ook voor de overheidsuitgaven voor O&O.

Hoewel de Vlaamse overheid een inhaalbeweging is begonnen, blijven de beleidskredieten voor O&O nog altijd aan de lage kant. Het Federaal Planbureau onderzocht recentelijk in een simulatie de impact van de 3-percentdoelstelling op Europees niveau en de haalbaarheid ervan op Belgisch niveau. Uit deze studie blijkt dat de landen die een grotere O&O-inspanning leveren hiervan een gunstige weerslag ondervinden, met name op het vlak van de productiviteit. Daarentegen zouden landen zoals België, die in vergelijking met andere landen minder inspanningen moeten leveren om de gestelde norm te halen, hun concurrentievoordeel binnen Europa verder zien afbrokkelen.

In het algemeen stelt de SERV vast dat Vlaanderen er onvoldoende in slaagt om onderzoeksresultaten om te zetten in commerciële producten en diensten. Verder stelt men vast dat in Vlaanderen weinig structurele samenwerking tussen overheidsdiensten en overheidsdepartementen bestaat bij de opmaak van regelgeving. Zo worden mogelijkheden ter bevordering van de samenhang en een betere structurering van de wetgeving niet gegrepen.

In de visienota wordt enigszins tegemoetgekomen aan de opmerkingen van de SERV. Toch wil ik daarover de volgende vragen aan de minister stellen. Hoe evolueert de innovatie in Vlaanderen? Is er inderdaad sprake van een neerwaartse tendens? Hoeveel bedraagt de stijging of daling sinds het begin van deze legislatuur?

In de hoofdstukken 6 en 7 van de visienota staan aandachtspunten en maatregelen. Zo staat in punt 7.1 over O&O-bedrijfssteun, dat het besluit van 21 oktober 2001 bij een eerstvolgende gelegenheid moet worden aangepast in functie van de beleidsoptie en dat een aanpassing van de formuleringen in de handleidingen voor de indiening van de O&O-projecten nodig is.

In punt 7.2.c over het KMO-programma staat dat de handleidingen voor de indiening van O&O-projecten aan herziening toe zijn als de voorgestelde verruiming inzake de disciplinaire verbreding van de voor steun in aanmerking komende kennisontwikkeling wordt geïmplementeerd.

In punt 7.5.b over de onderzoeksmandaten staat dat u de beleidsintentie hebt om een reglementair besluit uit te werken om meer nieuwe innovatieve starters te creëren. In punt 7.6 verklaart u dat het VIS-besluit aan herziening toe is. In punt 8, over het TETRA-fonds, staat dat het besluit van 30 april 2004 en de handleiding voor de indiening van projecten bij gelegenheid moet worden aangepast.

Kunt u een datum op deze aanpassingen prikken? Zullen deze aanpassingen nog in 2006 worden doorgevoerd? Welke rol spelen de subregionale innovatiecentra in het stimuleren van innovatie? Wat zijn de resultaten die door deze centra reeds geboekt zijn? In hoeverre kennen de Vlaamse bedrijven de gids '49 Beste Praktijken voor de innovatieve KMO'? Wordt die gids effectief gebruikt en verspreid? Zo ja, op welke manier gebeurt dat? Zo nee, hoe gaat u dat aanpakken?

Bevestigt u uw mening dat Vlaanderen de 3-percentnorm toch niet zal halen? Welke mogelijkheden kunnen nog worden uitgeput als Vlaanderen wordt geconfronteerd met een steeds grotere delokalisatie van

bedrijven en de ontwikkeling tot een kennis- en logistieke regio faalt?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik heb een aanvullende vraag. De Vlaamse Regering wil de middelen voor wetenschapontwikkeling en innovatie structureel laten stijgen. Dat is nodig om de Lissabondoelstelling van 3 percent, waarvan 1 percent van de overheid en 2 percent van de privé-sector komt, te halen. De regering wil elk jaar het budget daartoe met ongeveer 50 miljoen euro verhogen. Is dat in 2005 en 2006 ook gebeurd? Zijn die middelen ingeschreven en ook effectief aangewend?

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, innovatie is een zeer ruim begrip. Meestal bedoelt men kennisgedreven innovatie, wat de omzetting inhoudt van technisch-wetenschappelijke output in economische of maatschappelijke toegevoegde waarde. Sommigen nemen de term 'valorisatie' in de mond. Als het om activiteiten met een economische finaliteit gaat, dan wordt daarmee doorgaans de creatie of de verbetering van nieuwe producten, diensten of processen beoogd. Fundamenteel is wel dat het O&O-proces en het innovatieproces totaal verschillende processen zijn.

Met innovatie bedoelt u waarschijnlijk de O&O-intensiteit, aangezien O&O een noodzakelijke voorwaarde is voor innovatie. Voor de periode 1993-2003 werd de O&O-intensiteit berekend door het Steunpunt O&O Statistiek, op basis van de gegevens van de twejaarlijkse O&O-enquêtes van de OESO. In een tabel die ik aan de commissie bezorg, wordt het percentage van het GERD/BBP voor Vlaanderen vergeleken met onze belangrijkste handelspartners. GERD staat voor Gross Expenditure on R&D.

Die tabel leert ons dat Vlaanderen in 1993 nog ver achterop hinkte tegenover de meeste andere landen. Het Vlaamse Gewest realiseerde toen 1,72 percent van het BBP. In 2003 was dat cijfer opgelopen tot 2,14 percent. Die cijfers bedroegen voor heel België in 1993 1,7 percent en in 2003 1,92 percent. Voor de EU bedragen de cijfers respectievelijk 1,81 percent en 1,82 percent. In 1993 hinkte Vlaanderen achterop, maar omstreeks 2001 werd een belangrijke inhaalbeweging gerealiseerd. In 2001 behaalden we 2,43 percent. In 2003 bedroeg het cijfer dus 2,14 percent. Dat laatste cijfer is een daling, maar die daling was toen ook in de andere landen waarneembaar. In die cijfers zitten de

uitgaven van overheid en privé-sector, en zoals in sommige andere landen dalen de uitgaven van de privé-sector.

BERD staat voor Business Expenditure on R&D, en is dus een van de bestanddelen van de GERD. In 2002 en 2003 doet er zich een daling voor van de O&O-uitgaven van de bedrijven: in 2001 zijn ze goed voor 2,30 procent, in 2002 voor 1,66 procent en in 2003 voor 1,55 procent. Voor de periode 2004-2006 zijn dergelijke gegevens nog niet beschikbaar. De enquête 2006, die als referentiejaren 2004 en 2005 zal hebben, wordt uitgevoerd in de loop van 2006. De resultaten ervan zullen bekend zijn in 2007.

U vroeg naar de maatregelen die ik reeds heb genomen om de innovatietendens aan te zwengelen. Verder vroeg u of ze aan de doelstellingen voldeden, en zo nee, wat dan de mankementen waren of de elementen die de ontwikkeling van R&D tegenhielden.

De heer John Vrancken: Mevrouw de minister, u kunt deze vraag laten vallen.

Minister Fientje Moerman: Het was nochtans een mooi antwoord, van vijf bladzijden. *(Gelach)*

De heer John Vrancken: Ik verwacht dat u de visienota zult aanhalen.

Minister Fientje Moerman: Totaal niet.

De heer John Vrancken: In dat geval zal het wel interessant zijn, dank u. *(Opmerkingen, gelach)*

Begrijp me niet verkeerd. Ik bedoel niet dat de visienota niet interessant zou zijn. Maar het zal dan toch interessant zijn het antwoord te horen.

Minister Fientje Moerman: Een visienota geeft een visie; wat nu komt, is wat er is gebeurd. Dat is tenslotte wat u wilt weten.

Er werd reeds een reeks van beleidsmaatregelen genomen die het geheel van de innovatie zullen stimuleren. Vooreerst zijn de nodige maatregelen getroffen ter versterking van het fundamenteel, grensverleggend onderzoek dat de basis vormt voor alle verdere wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen en toepassingen. Kenniscreatie en de opbouw van een solide kennisbasis met performante hogeronderwijsinstellingen en kenniscentra is daartoe een eerste vereiste en behoort tot de centrale taken van de overheid.

De Vlaamse universiteiten en hogescholen doen het zeer

goed, zowel op het gebied van de wetenschappelijke output als als bron voor hoog opgeleid menselijk potentieel. Om dit nog beter te ondersteunen, werden enkele initiatieven genomen om in de toekomst nog meer onderzoekers te kunnen steunen en bovendien meer stabiliteit in de financiering van toponderzoek te verzekeren, onder meer door middel van de Odysseus- en Methusalemprogramma's.

Op die manier wordt het onderzoek aan de universiteiten en hogescholen versterkt en dit voor alle wetenschapsdisciplines. Daardoor krijgt een groter aantal jonge onderzoekers meer kansen en wordt excellentie beloond en gestimuleerd. Vanaf volgend jaar zullen er ook Europese beurzen komen voor jonge onderzoekers, toegekend door de European Research Council. Daarbij zal het enige en unieke criterium excellentie in onderzoek zijn. We sluiten daar dus perfect bij aan.

De associaties waarin universiteiten en hogescholen structureel samenwerken, worden de draaischijf voor een geïntegreerd beleid inzake wetenschappelijk onderzoek, technologische innovatie, valorisatie en dienstverlening. Naarmate wetenschappelijk onderzoek en technologische innovatie van vitaal belang worden voor de economische ontwikkeling – en dat is zo – neemt de maximale valorisatie van kennis een steeds centralere plaats in. Kennistransfer naar Vlaamse KMO's vormt dan ook een prioritaire krachtlijn doorheen heel het beleid.

Ondertussen is reeds een hele reeks maatregelen in voege getreden om de KMO's te stimuleren tot onderzoek en innovatie. Zo is bijvoorbeeld het KMO-programma bij het IWT succesvol. Ook wordt gewerkt aan de verruiming van het innovatietraject, zodat de bedrijven ruimere kosten zullen kunnen inbrengen voor overheidssteun en dus beter zullen kunnen concurreren met het buitenland. Bovendien wordt voorzien in een verdere administratieve vereenvoudiging van de procedures voor aanvragen voor overheidssteun.

Daarnaast is de uitbouw bezig van de ontwikkeling van zogeheten strategische kenniscentra, die relevant zijn voor volledige bedrijfssegmenten maar ook voor de publieke kenniscentra. Vorige zomer reeds is het beleidskader goedgekeurd voor de steun aan grote kenniscentra ten behoeve van innovatie: de competentiepolen en strategische onderzoekscentra.

De valorisatie van onderzoek en kennisverspreiding, dus de omzetting in economische meerwaarde en dus ook werkgelegenheid, is dermate belangrijk dat het de finale toetssteen vormt voor het wetenschaps- en innovatiebeleid. Om de valorisatie- en innovatiecapaciteit te meten, is een coherent geheel van indicatoren nood-

zakelijk, niet enkel het aantal octrooien. Een aantal van deze indicatoren is nog in ontwikkeling. Vlaamse onderzoekers hebben daar in de voorbije jaren een belangrijke bijdrage toe geleverd. De overheid zal dit werk verder ondersteunen om Vlaanderen de geëigende instrumenten te geven om de economische en maatschappelijke return van de O&O-investeringen zichtbaar te maken.

Daarnaast wijs ik u ook op de substantiële verhoging van de middelen uitgetrokken voor het industrieel onderzoeksfonds in deze legislatuur. Het is nu gegroeid van 1 tot bijna 11 miljoen. We sturen aan op maximale synergie in het onderzoeksbeleid in het kader van de associaties. Ik wijs ook op de versterking van de interfaciediensten van de universiteiten, niet alleen qua financiële middelen, maar ook qua takenpakket, omdat ze nu tegelijkertijd de universiteiten en de hogescholen zullen bedienen. Ze zullen dus eigenlijk werken voor de associaties. Verder wijs ik op de niet onbelangrijke resultaten die geboekt zijn met het instrument van de ronde tafels. Een voorbeeld is het grotere aandeel aan innovatie en onderzoek dat is voortgesproten uit de rondetafel automobiel.

Een zeer belangrijk element voor het valoriseren en het omzetten van onderzoek in economische activiteit, is het voldoende beschikbaar zijn van risicokapitaal. Jonge KMO's hebben in het bijzonder nood aan een ruimere toegang tot durfkapitaal. Daartoe werd een onderling complementair arsenaal aan instrumenten opgezet, dat momenteel ofwel al is uitgerold, ofwel nu operationeel wordt uitgerold. Ik heb het dan over de reeds in voege zijnde gestroomlijnde waarborgregeling voor bankleningen; de Winwinlening, die bijna van kracht is, vermits we werken aan de uitvoeringsbesluiten; het ARKime-desfonds en het Vlaams Innovatiefonds VINNOF.

De Participatie Maatschappij Vlaanderen heeft hierbij een nieuwe en centrale rol gekregen. Bij de concrete invullingen van deze taken kan de PMV immers een beroep doen op het IWT, dat de nodige evaluatie-expertise in huis heeft. We doen dat om versnippering en duplicatie van knowhow te vermijden.

Over de mate waarin deze initiatieven aan de doelstellingen van het aanzwengelen van innovatie voldoen, kan ik kort zijn. De maatregelen die onder mijn bevoegdheden als minister van Wetenschap, Innovatie en Economie werden uitgewerkt en ondertussen van start gingen, moeten een kans krijgen om zich te bewijzen, zodat we er de resultaten van kunnen meten.

Verder vroeg u welke rol de subregionale innovatiecentra spelen in het stimuleren van innovatie en wat de resultaten zijn die door deze centra reeds geboekt zijn. De algemene opdracht van een project subregionale

innovatiestimulering bestaat erin alle bedrijven gelegen binnen een bepaald gebied, te helpen bij het ondersteunen van hun innovatieproces en het nastreven van concrete synergie tussen de bedrijven onderling en tussen de bedrijven en de technisch-wetenschappelijke wereld. De specifieke doelgroep zijn bedrijven met een sluimerend innovatiepotentieel.

Sinds begin 2003 zijn er 6 projecten actief, één in iedere provincie, met uitzondering van Antwerpen, waar 2 projecten in een samenwerkingsverband de regionale innovatiestimulering uitvoeren. Het aantal gesteunde VTE-adviseurs bedraagt hierbij in totaal 27. Ze zijn als volgt verdeeld: 6,5 voltijds equivalenten voor West-Vlaanderen en voor Antwerpen, 5 voor Oost-Vlaanderen en voor Limburg en 4 voor Vlaams-Brabant. De projecten hebben een maximale duur van 4 jaar. Na 2 jaar volgt er een tussentijdse evaluatie. De steun bedraagt maximaal 80 percent van de aanvaarde kosten voor personeel – directe personeelskosten van de uitvoerders – en voor werkingskosten ten bedrage van 37.500 euro per voltijds equivalent per jaar. De 6 zogenaamde VIS-projecten sub-Regionale Innovatiestimulering ondergingen eind 2004, na ongeveer 2 jaar werking en zoals overeengekomen, een tussentijdse evaluatie.

Geen enkel van de projecten vertoont ernstige problemen. Alle projecten konden dus verder worden ondersteund. Voor één project werden voorwaarden opgelegd met betrekking tot een verdere uitwerking van het werkplan. Wel diende men vast te stellen dat de verschillende RIS-projecten nog onvoldoende als één coherent geheel optreden, waardoor hun impact en efficiëntie nog niet optimaal is.

Op basis van de evaluatie en peer review werden enkele aanbevelingen geformuleerd om de coherentie te verbeteren. Ik zal ze even opsommen: meer aandacht voor de uitbouw van een gemeenschappelijke identiteit; sterkere afstemming van de activiteiten en diensten zodat ieder bedrijf, ongeacht de regio waarin het zich bevindt, de kans krijgt een beroep te doen op dezelfde kwalitatief hoogstaande diensten; een verdere professionalisering; een verdere onderbouwing van de samenwerking tussen de projecten door het uitvoeren van concrete samenwerkingsprojecten en een beter uitgebouwde coördinatiestructuur.

Inhoudelijk blijven de RIS-adviseurs een erg proactieve aanpak hanteren. Gemiddeld bezochten ze ieder een zeventigtal bedrijven in 2004. In 2003 waren dat er 45. Per RIS-adviseur werden er naar schatting vier innovatiestudies of -projecten bij het IWT ingediend. Ook het begeleiden van bedrijven bij het opstellen van innova-

tieplannen is een belangrijke bezigheid van dit type innovatieadviseur.

Tot slot moet worden vastgesteld dat de RIS-adviseurs een belangrijke schakelfunctie in het netwerk vervullen. In 2004 zorgden zij gezamenlijk voor ruim 340 'partnermatchings'. Meestal betrof het hier het begeleiden van bedrijven naar technologische kenniscentra.

Mijnheer Vrancken, wat uw vraag over de 3-percentnorm betreft, breng ik u even in herinnering dat op de Europese raad in Lissabon in maart 2000 als doel werd gesteld om van Europa de meest competitieve, kennisgebaseerde economie ter wereld te maken tegen eind 2010. Om dat te realiseren werd op de raad in Barcelona van maart 2002 een kwantitatief streefdoel voorop gesteld om tegen 2010 de O&O-uitgaven – de Gross Domestic Expenditure on R&D of GERD – in de EU te verhogen tot 3 percent van het bruto binnenlands product. Onderzoek en Ontwikkeling spelen immers een cruciale rol bij de uitbouw van een bloeiende economie. Als bijkomende doelstelling werd vastgelegd dat één derde van de O&O-bestedingen moet worden gefinancierd door de overheid en de andere twee derde door het bedrijfsleven.

Vlaanderen heeft zich ten volle ingeschakeld in deze Europese ambitie en vertaalde die in de Vlaamse context via het Innovatiepact. De Vlaamse overheid heeft een groeipad uitgezet voor de verhoging van het O&O-overheidsbudget gedurende de volgende jaren om het mogelijk te maken om in 2010 de doelstelling te halen. De profitsector zal, zeker gezien de inzinking die in 2002 en 2003 werd waargenomen, zijn O&O-inspanningen ook aanzienlijk moeten opvoeren, wil men in 2010 de gezamenlijke 3-percentnorm bereiken.

We zijn nu halfweg de streefdatum van 2010. Ook de Europese Commissie is zich bewust van het feit dat de vooropgestelde doelstelling van de 3-percentnorm wellicht niet zal worden gehaald, tenzij zowel de overheid als de industrie nog aanzienlijke bijkomende inspanningen leveren. Dat punt is de afgelopen tijd herhaaldelijk in het nieuws gekomen. De economische situatie en complexe problemen die hieraan ten grondslag liggen, hebben tot gevolg gehad dat de bedrijven in de jongste jaren minder hebben geïnvesteerd in O&O en voorzichtig zijn omgesprongen met hun kapitaalreserves.

Er werden simulaties uitgevoerd, waarbij werd berekend dat ongeveer 300 miljoen euro extra overheidsmiddelen moeten worden geïnvesteerd in het beleidsdomein Wetenschap en Innovatie om in 2010 de 3-percentnorm te halen. De veronderstelling is dan wel dat de industrie op het lage peil van 2003 blijft. Dat komt overeen met 1,55 percent Business Expenditure on R&D ten opzichte van het bruto binnenlands product van Vlaanderen.

Verder is een en ander natuurlijk afhankelijk van de stijging van het BBP. Het is als schieten op een bewegend voorwerp. Bij een stijging trekt de economie opnieuw aan en stijgt het BBP. Op dat moment wordt het bedrag dat overeenstemt met 3 percent van het BBP natuurlijk ook hoger.

Terwijl er in de berekeningen voor de 3-percentnorm oorspronkelijk werd uitgegaan van een groei van 1,2 percent, verwacht het Planbureau dit jaar voor Vlaanderen een groei van 2,8 percent. Dit zou proportioneel dan weer een hogere bijdrage noodzakelijk maken voor onderzoek en ontwikkelingsbestedingen. Wat de bedrijfsuitgaven betreft, is de tendens dus veeleer dalend of stagneren de uitgaven minstens op het niveau van 2003. Dit maakt ook deel uit van een internationale trend.

Niettemin worden de nodige maatregelen genomen om een geschikt kader te definiëren zodat de bedrijven worden gestimuleerd om hun O&O-inspanningen op te trekken. Zo krijgt het IWT meer middelen voor de directe bedrijfssteun en nog meer voor de indirecte ondersteuning. Daarnaast worden competentiepolen opgestart die platformen vormen van open innovatie. Het gaat onder meer om Flanders Food, Flamac, het Vlaams Instituut voor de Logistiek enzovoort.

Ten slotte zijn er ook de rondetafelconferenties voor een aantal zeer belangrijke bedrijfssegmenten in Vlaanderen: automotive, chemie en het Life Sciences Platform. Dergelijke initiatieven moeten de nodige aanbevelingen aanbrengen, ook ten aanzien van de beleidsverantwoordelijken om de O&O-inspanningen te verhogen, innovatie aan te wakkeren en structurele economische belemmeringen zoals rigiditeit op de arbeidsmarkt, weg te nemen. Ze worden gedragen door de actoren in het bedrijfssegment zelf. Ik voeg eraan toe dat de fiscale maatregelen inzake de bedrijfsvoorheffing voor de onderzoekers van de publieke en parapublieke sector, en nu ook in de privé-sector van die aard zijn dat ze de bedrijven ertoe aanzetten meer te investeren in onderzoek en ontwikkeling.

De eerste terugkoppeling van deze maatregelen en het aantrekken van de economie sinds 2005 wijzen op een aantal hoopgevende signalen. In dat verband is het belangrijk om weten dat de vijf belangrijkste biofarmaceutische bedrijven in België in 2005 alleen al meer dan 1,5 miljard euro hebben geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling.

Jaarlijks wordt ongeveer 50 miljoen euro extra uitgetrokken voor het beleidsdomein Wetenschap en Innovatie. Nadere details zijn te vinden in de Speurgids

Wetenschap, Technologie en Innovatie 2006, meer bepaald op de bladzijden 199 en volgende.

De internationale vergelijking van de overheidsinspanningen voor onderzoek en ontwikkeling, de Government Appropriations or Outlays for R&D, of GBAORD, worden geanalyseerd in de Speurgids op de bladzijden 227 en volgende. De overheidsinspanningen worden uitgedrukt in GBAORD, zijnde de kredieten van de overheid die beschikbaar zijn voor onderzoek en ontwikkeling. De GBAORD is een indicator die de OESO hanteert en die een idee geeft van de input van de overheid voor onderzoek en ontwikkeling. De tabel-GBAORD geeft een internationale vergelijking van de GBAORD als percent BBP. Ik zal ook deze tabel overmaken aan de commissiesecretaris. Uit de tabel kan men afleiden dat Vlaanderen zijn positie aanzienlijk heeft verbeterd. Daar waar in sommige landen een dalende trend of een stagnatie kan worden vastgesteld, stijgen de overheidskredieten in Vlaanderen gestaag verder. Als u de complete expenditure neemt, dat zijn de overheidskredieten, het aandeel in de federale kredieten van 56 percent en het EU-KP Vlaams aandeel, dan komt de schatting voor 2006 uit op 0,75 percent. Ik geef even de evolutie weer: 0,64 in 1996, 0,66 in 1998 en 2000, 0,67 in 2001, 0,70 in 2002, 0,73 in 2003, 0,72 in 2004, 0,73 in 2005 en 0,75 in 2006.

Voor uw vraag of ik denk dat het überhaupt nog haalbaar is, verwijs ik naar mijn antwoord op het vierde deel van uw vraag.

De vraag naar de mogelijkheden die nog uitgeput kunnen worden indien Vlaanderen een steeds grotere delocalisatie van bedrijven kent en ook de ontwikkeling tot kennis- en logistieke regio faalt, overstijgt in ruime mate het door de overheid gevoerde innovatiebeleid. U hanteert de hypothese dat er een steeds grotere delocalisatie van bedrijven komt, dat die nefast is en dat de ontwikkeling van Vlaanderen als kennis- en logistieke regio faalt. Opnieuw geef ik u enige nuance. Er is een trend tot delocalisatie van de eerder industrieel gebonden activiteiten. Uit een laatste studie, gepubliceerd door Flanders DC op 16 mei 2006 en die u kunt terugvinden op www.flandersdc.be, blijkt echter dat de Vlaamse regio op dit punt relatief goed standhoudt. We moeten ook onderlijnen dat Vlaanderen reeds een kennisintensieve regio is. Dat wordt bewezen door de performantie van onze universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstellingen. Dat Vlaanderen zou falen als logistieke regio, is evenmin terecht. Uit de verschillende rapporten opge maakt door het Vlaams Instituut voor de Logistiek die u kunt terugvinden op www.vil.be, een initiatief van de Vlaamse Regering om deze logistieke troef maximaal te benutten en gebaseerd op onafhankelijk internationale studies, blijkt dat Vlaanderen nog steeds tot de wereldtop behoort op logistiek vlak. Ook het European Distri-

bution Report 2006 van Cushman & Wakefield bevestigt opnieuw dat Vlaanderen een topregio is op logistiek vlak.

Desondanks zijn er inderdaad wel maatregelen nodig om het geheel van de innovatieve krachten in Vlaanderen te bundelen, want er gebeurt nog teveel op een versnipperde wijze. Ik geef u enkele maatregelen in dit verband. De globale versterking van het hele Vlaams wetenschaps- en innovatiesysteem vereist niet alleen voldoende middelen, maar ook een evenwichtige verdeling tussen de verschillende types van wetenschappelijk onderzoek, technologische innovatie, kennisdiffusie en wetenschapspopularisering. Daarnaast is een optimalisatie van het evenwicht nodig in de ondersteuning van de onderzoeksactoren. Dit dubbele evenwicht is essentieel in het beleid.

De Vlaamse innovatiekansen worden echter niet alleen bepaald door mijn beleidsdomein, Wetenschap en Innovatie, alleen. Er is nood aan een horizontaal innovatiebeleid door de gehele Vlaamse Regering, al haar administraties en al haar agentschappen. Daarom werd een Innovatiebeleidsplan aangenomen door de regering. Het bestaat uit een algemeen kader dat nadere invulling vereist vanwege de verschillende beleidsdomeinen. Het Milieu Innovatie Platform dat nu alvast operationeel wordt gemaakt, heeft hierbij een voorbeeldfunctie. De beleidsdomeinen Innovatie, Leefmilieu en Energie werken in dit platform concreet samen rond innovatie op het terrein van milieu- en energietechnologie.

Op het laatste deel van mijn antwoord, kom ik straks terug tijdens het volgende agendapunt, want in het Innovatiebeleidsplan wordt ook werk gemaakt van het zogenaamd 'innovatief aanbesteden' waarbij de overheid een aankoopbeleid voert dat vraagt om technische oplossingen: een van de wenselijke instrumenten in een 'policy mix' die ruimer wordt opgevat dan het klassieke subsidie-instrumentarium.

Het reglementaire besluit komt er nog in 2006. Zoals u weet, moet het ook een volledig adviesparcours doorlopen, waarna het moet worden omgezet.

Mijnheer Van den Heuvel, de modaliteiten voor de nieuwe initiatieven, meer bepaald Odysseus, Methusalem en het toegepast biomedisch initiatief, bevinden zich in de uitvoeringsfase. Dit vereist nog wat reglementair werk.

Voor Odysseus, bijvoorbeeld, vergt dit een beheersovereenkomst met het FWO. De peer review commissies kunnen binnenkort worden samengesteld. Deze commissies moeten de kandidaten evalueren. De uni-

versiteiten hebben tijd nodig om hun kandidaten te detecteren. Dit is slechts een voorbeeld van de intensieve voorbereidingstrajecten. Het reglementair kader voor Methusalem wordt deze maand voor een eerste lezing aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

De adviezen met betrekking tot het VIS, met name het taalkundig advies, het advies van de SERV, het advies van het IWT, het advies van de VRWB en het advies van de Raad van State, lopen momenteel binnen. Eenmaal deze adviezen zijn verwerkt, zal de nota nog voor het zomerreces voor een tweede lezing aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

Wat de visienota betreft, is het advies van de raad van bestuur van het IWT, de VRWB en de SERV ingewonnen. Aan de hand van deze adviezen wordt momenteel een nota voor de Vlaamse Regering voorbereid.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Het gaat hier om een aandachtspunt dat we niet zonder meer kunnen negeren. Uit uw antwoord blijkt dat we ons ten aanzien van de 3-percentnorm niet gecrispeerd mogen opstellen. Hoewel het hier om een belangrijke doelstelling gaat, blijken de resultaten conjunctuurgebonden. Aangezien het om een Europese tendens blijkt te gaan, hoeven we in België of in Vlaanderen niet te panikeren. De negatieve cijfers zijn aan de Belgische context te wijten. Vlaanderen scoort uiteraard veel beter. Dit kan ons enkel sterken in ons streven naar een zekere onafhankelijkheid voor Vlaanderen. We zullen dit dossier en uw beleid, mevrouw de minister, blijven opvolgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over het innovatief aanbesteden als onderdeel van het Vlaams innovatiebeleidsplan

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw de minister, u hebt daarnet in feite zelf al een korte inleiding gege-

ven. In uw beleidsbrief en in uw innovatiebeleidsplan wordt het innovatief aanbesteden terecht als een belangrijk punt naar voren geschoven. Zoals u net hebt verklaard, moeten we niet enkel het klassieke subsidiëringinstrumentarium ontwikkelen. De overheid kan ook andere middelen dan subsidies aanwenden om bepaalde zaken te stimuleren. Een van die middelen is het innovatief aanbesteden. Het innovatief aanbesteden moedigt de betrokken sectoren en de universiteiten aan om oplossingen voor problemen te zoeken. Op die manier kunnen we stappen in de goede richting zetten.

U hebt daarnet een stand van zaken in verband met het innovatiebeleidsplan gegeven. U bent van plan hier werk van te maken. Het Milieu Innovatie Platform is op poten gezet. Het IWT heeft in dit verband een aantal opdrachten gekregen. In de voertuigsector is een pilootproject voor het innovatief aanbesteden gelanceerd.

In een rapport van vorig jaar staat te lezen dat de Vlaamse overheid het innovatief aanbesteden op korte termijn wil verfijnen en naar andere sectoren dan de voertuigsector wil uitbreiden. In het rapport gaat het vooral om de milieusector. Bussen met alternatieve aandrijving zouden een eerste test kunnen zijn.

Mevrouw de minister, hebt u, naast de opdracht van het IWT en de oprichting van het MIP en de thematische werkgroepen in de voertuigsector, nog andere concrete initiatieven genomen om het innovatief aanbesteden in Vlaanderen te stimuleren? Hoe evalueert u de twee concrete projecten die reeds een aanvang hebben genomen? De uitbreiding van het innovatief aanbesteden naar andere sectoren staat in de sterren geschreven. Ik denk in eerste instantie aan de automobiel-, de milieu- en de energiesector. Hebt u al enig idee welke sectoren daarna prioritair in aanmerking zouden kunnen komen?

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Ik heb reeds een paar concrete initiatieven genomen. In het kader van het MIP heb ik het IWT de opdracht gegeven een studie over het innovatief aanbesteden uit te voeren. Ik heb tevens een aantal thematische werkgroepen opgericht.

Zoals uit de vraag van de heer Van den Heuvel blijkt, ontwikkelen de ideeën met betrekking tot het innovatief aanbesteden zich binnen Europa vrij snel. In 2004 heeft de Europese Commissie een vernieuwd public procurement legislative package uitgegeven. Twee richtlijnen, met name de Europese richtlijnen 2004/18/IC en 2004/17/IC, zorgen voor een verduidelijking, een modernisering en een vereenvoudiging van het vorige pakket.

In september 2005 werden in een onafhankelijk exper-

tenrapport, het zogeheten Wilkinson-rapport, opties voor innovatieve aanbestedingsprocedures en -praktijken geïdentificeerd, gebaseerd op de twee eerdergenoemde richtlijnen van 2004. Deze expertengroep bepleitte om 5 tot 10 percent van alle overheidsopdrachten te koppelen aan een O&O-component. In maart van dit jaar werd dan het rapport van het National IST Research Directors Forum met als titel 'Pre-commercial Procurement of Innovation' gepubliceerd. Momenteel plant het directoraat-generaal Informatiemaatschappij in samenwerking met het Comité van de Regio's workshops in drie door hen gekozen prioritaire gebieden waar ICT oplossingen kan brengen: beleid, gezondheid en transport. U ziet dus dat een Europees kader voor innovatief aanbesteden zich volop aan het ontwikkelen is.

Ik heb hier echter niet op gewacht en in de operationaliseringsbeslissing van het MIP, dat op 22 juli 2005 door de Vlaamse Regering is goedgekeurd, heb ik het innovatief aanbesteden als vraaggericht innovatie-instrument naar voren geschoven. Op 17 februari 2006 werd de thematische werkgroep Innovatief Aanbesteden opgestart onder leiding van het IWT-Vlaanderen. De werkgroep doet een beroep op de externe inbreng van het Nederlandse Bureau Corvers dat gespecialiseerd is in de aanbestedingsproblematiek. De werkgroep benut ook ten volle de verschillende recente studies en analyses ter zake van de Europese Commissie.

Twee weken geleden ging een conferentie in Brussel door over de opencoördinatiemethode. Daar was voor het eerst een regionale overheid, namelijk de Vlaamse, uitgenodigd om haar visie en beleid uiteen te zetten. In het kader van de tweede cyclus van de opencoördinatiemethode voor onderzoek en ontwikkeling leidt het IWT-Vlaanderen momenteel een werkgroep OMC-SME. Dat staat voor Open Method of Co-ordination for Small and Medium-sized Enterprises. Die heeft tot doel om samen met een tiental andere lidstaten te exploreren hoe KMO's een belangrijkere rol kunnen spelen in het innovatieproces. Een van de thema's die hierbij aan bod komt, is innovatief aanbesteden als katalysator voor innovatie. Voor dit thema fungeert Vlaanderen als voortrekker. De Vlaamse zienswijze wordt hierbij afgetoetst tegen deze van een viertal andere landen waar innovatief aanbesteden hoog op de agenda staat, waaronder Zweden en Nederland. Het eindrapport van deze werkgroep wordt binnen enkele weken verwacht.

U ziet dat er ook buiten het MIP acties lopen. Voor een concrete invulling van het innovatief aanbesteden in Vlaanderen, wens ik echter de resultaten van de thematische werkgroep af te wachten.

Tegen eind 2006 moeten door de thematische werkgroep werkbare formules zijn uitgewerkt in de Vlaamse con-

text. In 2007 moeten de eerste concrete projecten worden uitgerold. Momenteel worden een aantal concrete gevallen in de milieu- en energiesector en daarbuiten bekeken, die potentieel vatbaar zijn voor innovatief aanbesteden. Ook de sector van het openbaar vervoer hoort hierbij.

Uiteraard is het zo dat innovatie beschouwd moet worden als een horizontaal thema. De concrete invulling van het innovatief aanbesteden kan slechts binnen een geïntegreerd innovatiebeleid tot stand komen. Elke minister en elke administratie zal binnen de eigen bevoegdheid moeten identificeren waar zich de mogelijkheden voor innovatief aanbesteden situeren. Binnen het beleidsdomein innovatie kunnen we wel een faciliterende rol spelen door het ontwikkelen van een model voor innovatief aanbesteden voor de Vlaamse overheid, precies datgene waar de thematische werkgroep mee bezig is. De resultaten van de werkgroep zullen ter beschikking worden gesteld van de administraties, die deze dan kunnen gebruiken als een blauwdruk om het innovatief aanbesteden in praktijk te brengen. Daarbij zal werk moeten worden gemaakt van het sensibiliseren van de overheidsactoren rond innovatief aanbesteden en zal kritische kennis capaciteit omtrent innovatief aanbesteden moeten worden uitgebouwd.

Vooraleer het innovatief aanbesteden uit te breiden naar andere domeinen, wens ik de resultaten van de thematische werkgroep af te wachten. Quasi alle domeinen kunnen in aanmerking komen voor innovatief aanbesteden. Het is aan de betrokkenen zelf om te identificeren binnen hun beleidsbevoegdheden wat de mogelijkheden zijn. Er zijn vele mogelijkheden ook buiten de milieu- en energiesector. Zonder een voorafname te willen doen op de analyse van de thematische werkgroep en de inbreng van de betrokken administraties, kunnen we denken aan de transportsector, de gezondheidssector, ICT en innovatieve mediaprojecten en de bouwsector. Ik ben niet limitatief geweest.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
